तं प्रति तस्य स्वरूपज्ञानाय प्रश्ने तस्मै तेन आत्मस्वरूपस्य कथनम्। कपिलवाक्यानुसारेणाचिरेण भाविखण्डप्रलयापद्वारणार्थं मत्स्येन वृहन्नौकानिर्म्माणस्य तत्रवीजसञ्चयस्थापनस्योपदेशः। स्वशृङ्गेण च तन्नौकायाः समाकर्षणं कर्त्तव्यमित्युक्तिः। प्रलयान्ते जगतां शेषरूपेण धार्य्यतोक्तिः। ३४अ० कूर्म्मरूपेण वराहशरभयुद्धेन नष्टप्रायायाभूमेः समीकरणम्। नरनारायणाभ्यां तपसा सूर्य्यादिस्थितिकरणम्। पूर्व्वसञ्चितवीजैः मनुना पुनः शस्यप्रवर्द्धनम्। ३५अ० शिवस्य पूर्व्वगृहीतशरभमूर्त्तित्यागकाले अष्टाभिः पादैः सूर्य्याद्यष्टमूर्त्तिग्रहणम् तेन तस्याष्टमूर्त्तिनामता। शारभकायात् कपालिभैरवप्रादुर्भावः। तद्यजनप्रकारः। ३६अ० रजस्वलायाः पृथिवीरूपवराहपत्न्याः वराहेण सङ्गमात् नरकासुरोत्पत्तिः। ३७अ० जनकनृपात् सीताद्युत्पत्तिः। धरोपदेशेन जनकेन नरकस्य प्रतिपालनादि। ३८अ० तस्य प्राग्ज्योतिषदेशे राज्यकरणम् तद्देशसीमादि। ३९अ० द्वापरयुगे उत्पन्नबाणासुरसंसर्गात् नरकस्यात्याचारः। नीलकूटे स्थितदेवीदर्शनार्थमागतवसिष्ठदर्शननिवृत्तये नरकेण तद्देवीद्वाराच्छादाने कृते तं प्रति "येन जनितस्त्वं मानुषरूपेण तेनैव तव वधो भविष्यतीति, वसिष्ठस्य शापदानम्। ४०अ० तस्य भगदत्तादिपुत्रोत्पत्तिः। वसिष्ठशापानुसारेण कृष्णेन द्वापरयुगे नरकस्य वधः। ४१अ० मेनकायाः मैनकादिपुत्रशतस्य कालीनामक कन्यायाश्चोत्पत्तिः। नारदेन तस्याः शिवविवाहयोग्यत्वस्य तद्देहाईहरत्वस्य च हिमाचलसमीपे कथनम्। ४२अ० शिप्रसरस्त्यागेन हिमवत्प्रस्थे शिवगतिः। शिवशुश्रूषार्थं हिमाद्रिणा स्वसुताकालीनियोजनम्। देवानां तारकासुरपीडनकथा। तद्वधाय देवप्रार्थितब्रह्मणा शिवस्य पार्वतीसङ्गमाच्च्युत तेजोजात् कुमारात् तस्य वधो भविष्यतीत्युक्तौ तया सह शिवस्य मेलनार्थं शक्रेण कामस्य प्रेषणे कृते तेन कालीसन्निधाने हरस्य मनसोविकारे जनिते शिवेन ललाटनेत्रोत्थापितेन वह्निना तस्य दाहः तद्भस्मधारणञ्च। हरनेत्रोत्थिताग्नेः वाड़वाग्निरूपेण सिन्धुप्रवेशः। ४३त० नारदोपदेशेन काल्याः शिवाराधनार्थं पित्रोः समीपे वनगमनप्रार्थना। तस्या उमानामप्राप्तिकारणोक्तिः। तदाराधनेन तुष्टस्य हरस्य ब्रह्मचारिवेशेन तदन्तिके आगतस्य तत्सखीं प्रति कालीतपस्याप्रयोजनप्रश्नः। तच्छ्रुत्वा ब्रह्मचारिणा हरस्य निन्दनेन अन्यपतिवरणीयतोपदेशः। तच्छ्रवणे तं प्रति क्रोधात् काल्या शिवस्वरूपादेः कथनम्। शिवस्य निन्दाश्रवणापराधमार्ज्जनाय काल्या तस्य स्तुतिः, अन्यत्र गमनोद्योगश्च स्वरूपग्रहणेन शिवेन तस्याः निवारणम् वरदानञ्च। ४४अ० काल्या शिवं प्रति कन्यायाः पितृदेयत्वोक्त्या पितृसमीपे प्रार्थनकर्त्तव्यतोक्तिः। काल्यास्तपःफललाभे स्वगृहगतिः। शिवेन सारुन्धतीकसप्तर्षीणां तत्कृत्ये नियोजनम् तैर्हिमाचलं प्रति काल्याः शिवेन विवाहदानार्थप्रार्थना तेन तथाङ्गीकारे शिवेन कालीविवाहः। भिन्नाञ्जननिभायाः काल्याः गौराङ्गत्वप्राप्तिकथा। ४५अ० अर्द्धनारीश्वरमूर्त्तिप्रादुर्भावः तन्मूर्त्तिवर्णनम्। अ० ४६ कालीशिवयोर्महामैथुनानिवृत्तौ देवप्रार्थितेन हरेण अनले तेजसउत्सर्गः। तदुत्सर्गकालेऽणुद्वयस्य हिमप्रस्थे पतनात् ततोभृङ्गिमहाकालभैरवयोरुत्पत्तिः। देवैर्महामैथुनविघ्ने कृते कुपितया काल्या देवानां स्वस्वभार्य्यासु अपत्याभावरूपशापदानम्। हरोपदेशेन कालीज्येष्ठाभगिन्यां गङ्गायां वह्निना हरोत्सृष्टतेजोनिषेकः। गङ्गया स्कन्दविशाखयोर्द्वयोः पुत्रयोःप्रसवः ततस्तयोरेकत्वोक्तिः। जातमात्रस्य तस्य शरवणे तया त्यागः। कृत्तिकाभिः स्तनदानेन तस्य पोषणम्। ततः काल्यै तत्पुत्रदानम्। मैथुनात् निवृत्तया गलितवस्त्रया पूर्वं द्वारिनियुक्तयोर्भृङ्गिमहाकालयोः स्वपुत्रयोर्दर्शनेन लज्जितया काल्या तयोर्मर्त्यजन्मप्राप्तिरूपे शापे दत्ते निरागोभ्यां ताभ्यामपि शिवाशिवयोर्मानुष्यप्राप्तिशापस्य दानम्। पौष्यपुत्रत्वेन चन्द्रशेखरनाम्ना शिवजन्म। ४८अ० काल्याः ककुत्स्थभार्य्यायां जन्म तस्यास्तारावतीति नाम। पौष्यतारावत्योर्विवाहः। ४९अ०, तारावत्यां कामुकस्य कापोतमुनेर्वञ्चनार्थं चित्राङ्गदानाम स्वभगिन्याः स्ववेशेन प्रेरणे तेन तस्यां सुतद्वयस्योत्पादनम् चित्राङ्गदोत्पत्तिकथा।

५०अ० पश्चात् तस्याः स्ववञ्चनं ज्ञात्वा क्रुद्धकापोतमुनिना कपालिना ते पुत्रौ जनयिष्येते इति तारावतीं प्रति शापे दत्ते तदनुसारेण कपालिवेशधारिणा शिवेन तारावतीदेहे कालीं प्रवेश्य तया सह सङ्गम्य वेतालभैरवयोरुत्पादनकथा। नारदात् श्रुतवृत्तान्तेन चन्द्रशेखरनृपेण तयोः ज्येष्ठस्य भैरवेति कनिष्ठस्य वेतालेति नामकरणम्। तयोःपूर्व्वतः उपरिचरः दमनः अलर्क इति त्रयः पुत्रास्तारावत्यां चन्द्रशेखरस्य बभूवुः। ५१अ० चन्द्रशेखरस्य औरसपुत्रेष्विव शिवपुत्रयोर्वेतालभैरवयोः स्नेहाभावेन तयोर्निर्वेदः। कापोतमुनेरुपदेशात् तयोः शिवाराधनाय प्रवृत्तयोस्तदाराधनस्थानप्रश्ने कापोतेन